

REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE SR SRBIJE

POSEBNA IZDANJA

Knj. 3.

NACIONALNI PARKOVI JUGOSLAVIJE KAO
ŠUME SA POSEBNOM NAMENOM I NJIHOV
ZNAČAJ ZA TURIZAM

Dr SLOBODAN STAJIĆ

BEOGRAD
1972.

REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE SR SRBIJE

POSEBNA IZDANJA

Kni. 3.

NACIONALNI PARKOVI JUGOSLAVIJE KAO
ŠUME SA POSEBNOM NAMENOM I NJIHOV
ZNAČAJ ZA TURIZAM

Dr SLOBODAN STAJIĆ

BEOGRAD

1972.

REDAKCIONI ODBOR

Dr Dušan B. Čolić, Vera Broz, Jelena Popović

Glavni urednik

Dr Dušan B. Čolić

EDITORIAL BOARD

Dr Dušan B. Čolić, Vera Broz, Jelena Popović

Chief editor

Dr Dušan B. Čolić

REPUBLIČKI ZAVOD ZA ZAŠTITU PRIRODE SR SRBIJE
11070 Novi Beograd, Treći bulevar 106. P. O. box 51

INSTITUTE FOR THE CONSERVATION OF NATURE ON BELGRADE
11070 Novi Beograd, Treći bulevar 106. Pošt. fah 51

Stampa: Naučno delo, Vuka Karadžića 5. Beograd

SADRŽAJ

I. UVOD	1
II. NACIONALNI PARKOVI KAO KATEGORIJA ZASTITE PRIRODE I TURISTIČKI MOTIV	11
1. Pojava zaštite prirodne sredine i nacionalnih parkova	11
2. Karakteristike razvojnog puta nacionalnih parkova u Ame- rici i Evropi	13
3. Razvojni put nacionalnih parkova u Jugoslaviji	15
4. Nacionalni parkovi kao turistički motiv	21
III. MESTO, ULOGA I ZNAČAJ NACIONALNIH PARKOVA U TURIZMU U POJEDINIM TURISTIČKIM ZEMLJAMA	24
Osnovna komparativna analiza ekonomskih i organizacionih aspekata i prostornog rešenja	24
1. Severna Amerika	24
Sjedinjene Američke Države	24
Kanada	33
2. Srednja i Južna Amerika	35
3. Evropa	36
Svajcarska	36
Poljska i Čehoslovačka	39
Francuska	42
SSSR	45
Norveška	48
Švedska	48
Finska	50
Holandija	50
Engleska	52
Spanija	53
Italija	53

Grčka	55
Turska	56
Mađarska	57
Bugarska	57
Rumunija	59
Albanija	60
Ostale zemlje Evrope	60
 4. Afrika	 62
Kongo-Kinšasa	62
Kenija	64
Tanzanija	65
Rodezija	66
Južnoafrička Republika	67
Ostale zemlje Afrike	68
 5. Azija	 69
Kambodža	69
Cejlon	70
Pakistan	70
Indija	71
Tajland	73
Filipini	74
Japan	75
Ostale zemlje Azije	78
 6. Australija	 78
 IV. STANJE, ULOGA I ZNAČAJ NACIONALNIH PARKOVA U JUGOSLAVIJI	 80
Nacionalni parkovi u Jugoslaviji — pojedinačno i kroz ele- mente: osnivanje, prirodne vrednosti, organizacija, saobraćajna povezanost, izgrađenost privrednih objekata, uređenje i urba- nističko-prostorni plan, pravna situacija, ekonomska situacija i stepen valorizacije u turizmu	80
1. Nacionalni park Sutjeska	81
2. Nacionalni park Kozara	86
3. Nacionalni park Durmitor	87
4. Nacionalni park Biogradska gora	90
5. Nacionalni park Lovćen	92
6. Nacionalni park Plitvička jezera	94
7. Nacionalni park Risnjak	99
8. Nacionalni park Paklenica	101
9. Nacionalni park Mljet	103
10. Nacionalni park Mavrovo	106
11. Nacionalni park Pelister	108

12. Nacionalni park Galičica	111
13. Nacionalni park Triglav	113
14. Nacionalni park Fruška gora	115
V. DALJI RAZVOJ, UNAPREĐENJE I UKLJUČENJE NACIONALNIH PARKOVA U JUGOSLAVIJI U TURISTICKI PROMET	120
1. Kategorizacija nacionalnih parkova	122
a) Prema prirodno-atraktivnim vrednostima	122
b) Prema izgrađenosti turističkih objekata	122
c) Prema saobraćajnoj povezanosti sa turističkim tokovima	123
d) Prema blizini i veličini disperzivne zone	123
e) Prema stepenu posećenosti	123
f) Prema vrsti turizma	124
g) Prema tipu	125
h) Prema veličini područja	126
i) Prema međunarodnim normama	127
2. Potreba dalje izgradnje i ulaganja u nacionalne parkove	127
3. Stepen turističke valorizacije i rentabilitet ulaganja	133
4. Zdravstveni, lovni, ribolovni i drugi sportsko-turistički aspekti	143
5. Pravno regulisanje pojedinih pojava	148
6. Organizacija nacionalnih parkova	153
7. Turistička propaganda i informativna delatnost	154
VI. ZAKLJUCCI	157
Literatura	161
Национальные парки Югославии в качестве лесов особого назначения и их значение для туризма	166
Yugoslav National Parks as Forests Predisposed to Special Purposes and their Significance for Tourism	180

Yugoslavia mostly because of the unskilled staff and because of the lacking of financial basis for the realization of tourist activities. As long as some essential changes in this respect are not realized the Yugoslav national parks will be only nominally forests predestined to special purpose, without financial basis for the accomplishment of these special purposes. Under such conditions and further direct economic exploitation of basic natural resources of national parks their essential natural values will be unavoidably degraded, and very soon Yugoslavia, which is today known as a rare country in Europe with relatively well preserved nature, will become a country with degraded and devastated natural forest potential, and will be no longer a tourist motive of a wide local and foreign interest.